

nové bratrské listy

ročník 10 (2008)

č. 1

obsah

kázání

Dvakrát obět (*J. Polma*)

biblické studie

Profesor Jan Heller (1925-2008)

dějiny

Šimon B. Turnovský (*J. Just*)

M. L. King (*jhjr*)

unitas fratrum

Z Britské a Evropské kontinentální provincie (*jhjr, Herrnhuter Bote*)

z křesťanského světa

Jubileum SRC (*mhl*)

zprávy z evropských církví

naš seniorát

Instalace kazatelky v Praze (*jhjr*)

Co dnes potřebujeme? (*J. Halama*)

K jubileu ses. B. Borské (*sen. výbor*)

Vzpomínka na B. Vančuru

práce sester

Aktuality (*L. Bernardová*)

Ke svěřovému dni modliteb (*M.U.*)

oznámení

Zajímavé knihy

Bratr Turnovský o učení JB

(z Dekretů JB)

Ráj srdce (*M. Matouš*)

editorial

Milí čtenáři,

otevíráte desátý ročník Nových bratrských listů a jsme rádi, že už desátý rok můžeme přinášet informace pro naše sbory i o životě v nich, o dění ve světové Unitas fratrum i v křesťanských církvích doma i v zahraničí.

Letošní ročník nebude příliš odlišný od loňského, NBL budou vycházet ve stejném rozsahu a čtvrtletně, změnili jsme jenom tiskárnu (dosavadní skončila činnost) a děkujeme přátelům z Evangelické církve metodistické, kteří pro nás časopis tisknou.

Chceme usilovat o to, abyste v našem časopise nacházeli potěšení i poučení především ze slov Písma a jejich výkladů, ale také z dějin křesťanství a od významných svědků víry. V tomto čísle se soustředíme na biskupa Jednoty Simeona Teofila Turnovského, od jehož smrti uplynulo 400 let - a na vzpomínku na profesora Jana Hellera, který odešel k Pánu počátkem letošního roku.

Letos jsou velmi brzy velikonoce - a jako by k nim ukazovalo i heslo na měsíc březen z Janova evangelia: „Uvidím vás opět a vaše srdce se zaraduje a vaši radost vám nikdo nevezme.“

Přejeme vám, abyste prožívali radost ze vzkříšení a života s Bohem o letošních velikonicích, ale nejen o nich. Ostatně heslo celého letošního roku nás směřuje k naději života: Já živ jsem, i vy živi budete.

Ať nás ten, který za nás zemřel a pro nás byl vzkříšen, provází svým slovem i prostřednictvím těchto stránek.

Jindřich Halama Jr.

Nové Bratrské Listy

10. ročník (2008)

Vydává OCHRANOVSKÝ SBOR při ČCE

v Praze, Čajkovského 8, 130 00 Praha 3.

tel: 224 941 870

e-mail: uf.praga@netforce.cz

Registrováno pod zn. MK ČR E 12555

kázání

Dvakrát obět

Bůh chtěl Abrahama vyzkoušet. Řekl mu: „Abrahame!“

Ten odpověděl: „Tu jsem.“

A Bůh řekl: „Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako obět zápalnou na jedné hoře, o níž ti povím.“ ...

Abraham vzal dříví k zápalné oběti a vložil je na svého syna Izáka; sám vzal oheň a obětní nůž. A šli oba pospolu. Tu Izák svého otce Abrahama oslovil: „Otče!“

Ten odpověděl: „Copak, můj synu?“

Izák se otázal: „Hle oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?“

Nato Abraham řekl: „Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.“

A šli oba spolu dál.

(1 Mojžíšova 22,1-2.6-8)

V postní době obracíme svůj pohled a obrazně své kroky s Ježíšem k Jeruzalému a jeho událostem. Nahlížíme na smysl Kristova kříže a význam vzkříšení. Pomoci nám může i starozákonní příběh Abrahamův.

Ten příběh je plný hrůzy. Boží požadavek vyvolává představu Boha nesmírně krutého a samolibého, bezcitného. Raději s ním nemít nic společného!! - Ale možná zapomínáme na to, že je také Boží milost, když nás Hospodin provede zkouškou. Provede - ne že ji na nás prostě hodí a bude se dívat, jak si s ní poradíme. Provede - bude nás držet za ruku. Je Boží milost, když zkouška utvrdí víru a vygumuje, spláchne všechny pochybnosti, které se vtírají: že Hospodin není spolehlivou pomocí a ochranou. Zkouška nás může otevřít pro Boží zázrak - pro jeho rozpoznání a přijetí ve vděčné odevzdanosti.

Bůh je věrný, píše Pavel do Korintu (1 K 10, 13), nedopustí, abyste byli podrobeni zkoušce, kterou byste nemohli vydržet, nýbrž se zkouškou vám připraví východisko a dá vám sílu, abyste mohli obstát. Písmo svaté nám předkládá množství svědectví, jak Bůh dovede posílit pro zkoušky a jak on jimi své svědky provádí. Je to zaznamenáno také i proto, abychom snadněji poznali Boha milostivě jednajícího a abychom k němu dovedli vždycky a všude upírat své oči, vztahovat své ruce, spoléhat na něho a jemu se dovedli pokorně odevzdávat.

Abraham v přetěžké zkoušce odpovídá svému synu Izákovi: „*Můj synu, Bůh sám si vyhlédne beránka k oběti zápalné.*“

Když se díváme na celou tu extrémně dramatickou situaci Abrahamovu, možná nás napadnou otázky:

1. Co je to za odpověď?

- Je snad naprosto necitelný? Přece ví, že jde **zabít** svého syna jako obět pro Hospodina!

- Je to naopak laskavost milujícího otce, který do poslední chvíle chrání syna před krutou pravdou a před úzkostí ze smrti - a nese to všechno sám? Je to „milosrdná lež“?

- Je to dokonce výraz naděje v záchranu, na kterou sám Abraham čeká do poslední chvíle? Je to očekávání na zázrak?

- Je to pokorná nepřímá prosba, aby se Hospodin smiloval a upustil od svého požadavku?

Není to jednoznačné. Text nám nenapovídá, kterou odpověď bychom mohli vybrat. Poradit nám může naše srdce, když se pokoušíme vcítovat se do údělu a role Abrahamovy.

2. Jak Abraham sám asi chápal mimořádný Boží požadavek? Jako Boží zkoušku nebo jako trest? Měl Hospodin důvod trestat Abrahama, který přece osvědčil svou oddanou víru tím, že vyšel ze své země do neznáma na Boží zavolání?

Ano, jeho spolehnutí na Hospodina bylo veliké, příkladné - ale nebylo přece jen bez kazu - jako není žádný sebelepší lidský život. V době hladu sám hledal východisko - odešel do Egypta. Hospodin ho tam neposlal! A svou ženu tu vydával za svou sestru (byla krásná a on měl obavu, aby ho faraon nezabil a ji si nepřivlastnil). A na tom podvodu si vydělal jmění. - Těšil se z Hospodinova zaslíbení o čestném potomstvu, ale zkomplikoval si život netrpělivým zplozením Izmaele. Důvody pro trest by tedy byly.

Ale celé jednání Abrahamovo spíše vypovídá o tom, že si prostě uvědomil, že Hospodin má právo na cokoli. I na jeho syna. A že tedy nemůže neposlechnout, nemůže odmítnout Boží požadavek. A nemůže se ptát Hospodina: proč? Hospodin nemusí nic vysvětlovat. On ne.

Hospodin si vyhlédne - opatří beránka k oběti.

Když známe celá Písma svatá, můžeme směle říci: tohle je nadčasové proctví - aniž o tom Abraham věděl. To neodpovídá jen Abraham svému synu Izákovi, to promlouvá Boží duch - to je zaslíbení celému světu, tohle je přece také evangelium o Ježíši Kristu!

Když vidíme - když se vcítíme - byť do nedokonané tragédie Abrahamovy, snad více pochopíme, jak veliká je to oběť Boží, když dává svého jednorozeného Syna jako oběť za hřích světa. Více pochopíme, že smíření s Bohem není nic laciného, všedního. Ale že jsme byli vykoupeni ne zlatem a stříbrem či jinými cennostmi (co za cenné považujeme), ale krví Božího Syna! Že oběť bolí...

Položme si vedle sebe některé momenty z neopakovatelného příběhu Abrahama a Izáka - a z evangelia Ježíše Krista.

Abraham pohotově reaguje na Boží zavolání: Tu jsem.

A Bůh řekl: „Vezmi svého jediného syna Izáka, kterého miluješ, odejdi do země Mórija a tam ho obětuj jako oběť zápalnou...“

Obětuj syna! Syna, kterého miluješ! **Jediného syna!**

Izmaele už obětoval, vyhnal ho, aby nebyl Izmaelovou přítomností ohrožen syn zaslíbení Izák. Také to nebylo lehké, ale Hospodin Izmaele převzal do své péče. Bylo to se souhlasem Hospodinovým a pod jeho požehnáním. (21, 10-13) Hospodin řekl tehdy Abrahamovi: *Netrap se pro chlapce a pro tu otrokyni... neboť tvé potomstvo bude povoláno z Izáka.* - Slyšeli jsme dobře? ...tvé potomstvo bude povoláno z Izáka. Abraham na to spolehl a teď - obětuj syna, kterého miluješ - tohoto Izáka!

Abraham se už rozloučil se svou minulostí, když odešel veden Hospodinem do zaslíbené země. Teď se má vzdát své budoucnosti! A své cti - protože zemře bez potomků, a to bylo znamením Boží nepřízně. Už je mu přes sto let, čas plození synů je pryč. A má „vrátit“ jásovou radost, která propukla při zázraku narození Izáka. Je před ním jen bolest, bolest tím větší, čím větší byla radost.

Neobyčejně nás překvapí Abrahamova reakce na tvrdý Boží požadavek. Jde se připravit na cestu a hrozný čin. Zcela tiše, ani Sáře o tom neřekne. Je sám na svou bolest.

Jistě se nám to zdá až nepřírozené i u muže víry Abrahamovy. Nad zapuzením Izmaele se trápil, nechtělo se mu do toho. A vzpomeňme, jak smlouval o záchranu Sodomy, jak se přimlouval za 50 - 45 - 40 - 30 - 20 - 10 spravedlivých. Teď jde o milovaného jediného syna - a nic. Ani pokorná modlitba v prachu země.

Tohle je zázrak. To nebylo z něho. Byl přece jen člověk. To bylo Boží zmocnění k ochotě vypít kalich hořkosti nejhořčejší.

Tušíme, jak je těžké pro rodiče, když v nemoci nebo při tragické události ztratí dítě. Jak bolestné a sebezapírající je jobovsky vyznat: *Hospodin dal, Hospodin též odjal. Budiž požehnáno jméno Hospodinovo!*

Pochopili bychom, kdyby se alespoň Abraham bránil: „když chceš, Hospodine, mého syna, svůj dar nazpět, pak, prosím, ne mýma rukama! Ne, když se mi bude mé dítě dívat přitom do očí!! Aspoň toho mě ušetři!...“ Nebrání se, tiše dělá, co Hospodin chce.

Tady se nám vybaví tichý a pokorný Ježíš, poslušný splnit Otcovu vůli bez protestů. *Ne má, ale tvá vůle se staň!* Tak učí modlit se i nás „buď vůle tvá“ - vždycky a ve všem, na nebi i na zemi.

Cítíme, co všechno se může vejít do toho: buď vůle tvá...?“ - **Obětuj!**

Neznáme napětí šíleně dlouhých tří dnů cesty Abrahama do země Mórija. Abraham neznal svědectví Písma, jak Bůh odplácí poslušnost milostí! My se v těžkých chvílích můžeme povzbuzovat tím, jak Hospodin pomáhal, jak je milosrdný... Abraham ještě ne.

A pak přišla bezelstná, logická otázka synova. Přesto drásající otcovo srdce: „*Hle, oheň a dříví je zde. Kde však je beránek k zápalné oběti?*“

Abraham neřekl: „Jdu obětovat tebe.“ Tihu oběti nese sám, ještě sám, a bude ho tížit po zbytek stařeckých let... Je vůbec div, že to jeho víc jak stoleté srdce vydrželo.

Izák byl ušetřen výhledu na svou smrt. Ale Ježíš věděl: Syn člověka bude vydán pohannům, bude vydán vlastním lidem, kterým přinesl spásu, Syn člověka bude zabit. Má duše je sevřená úzkostí. - Pro tuto hodinu jsem přišel! (J 12,27-28)

Vidíte, jak se vrací prorocké slovo Abrahamovo: Hospodin si vyhlédne - opatří beránka...? Tak to rozpoznal Jan Křtitel u Jordánu: „*Hle, Beránek Boží, který snímá hřích světa!*“ Pán Bůh sám si připravil obět. Povolal k ní svého Syna.

Obět je důsledek hříchu. Hřích měl i Abraham, přes svou příkladnou víru. Málo je lidí jenom a cele zlých - ale nikdo není jen dobrý. Hřích je realita světa, je součástí lidského života. Ale Bůh s ním chce skoncovat, chce, aby novou realitou lidského života bylo smíření s Bohem. Aby člověk bytostně a radostně prožíval odpuštění. Proto přišel Ježíš. A věděl, co to pro něj znamená.

Hospodin opatří...

To ohlašovali proroci, potěšovali Boží lid, že dostanou Spasitele. A Ježíš vědomě naplňuje jejich slova pro slávu nebeského Otce. Říká po svém vzkříšení dvěma poutníkům do Emauz: „*To je vám tak těžké uvěřit tomu, co říkali proroci! Což neměl Mesiáš to vše vytrpět...?*“ (Lk 24,26n) Potom jim vykládal, co se na něho vztahovalo ve všech částech Písma.

V příběhu Abrahama a Izáka se nám otevírají paralely ke scénám pašijovým: Abraham nechává služebníky pod horou, a sám se synem jde k oběti. - Podobně se Ježíš vzdálil v Getsemane od učedníků, aby sám bojoval svůj zápas, než bude zcela opuštěn, než se všichni rozprchnou.

Izák nese dříví na obět - jako Ježíš nesl svůj kříž.

Abraham má základní rozhodnutí poslušnosti za sebou, ale až sáhne po noži, pak zkouška vyvrcholí a přijde pokušení vzepřít se. Ruka bude příliš těžká, aby se zvedla ke smrtící ráně, když ji Hospodin sám neodlehčí a nepomůže dokonat zkoušku.

I Ježíš, až bude přibít na kříž, bude vystaven pokušení: *Sestup s kříže a uvěříme v tebe!* Izák se nebránil, aby ho otec svázal. Stejně Ježíš se nebránil ani před soudci. Přesně, jak vypovídal prorok: *Byl trápen a pokořil se, ústa neotevřel, jako beránek vedený na porážku...* (Iz 53,7)

Ale tím podobnost končí. Místo Izáka byl obětován beran, kterého našli v houštině. Bůh si milosrdně vyhlédl beránka k oběti...

Ježíš však zemřel. Nikdo nezastavil ruce katů. Zemřel za všechny, i za nás. DOKO-NÁNO JEST! Jednou provždy.

Dovedeme si představit radost Abrahamovu, když jsme se pokusili poznat tíži zkoušky. Jen zkoušky se šťastným koncem. Hospodin si opatřil! Jaká vděčnost Abrahamova byla v oběti na hoře v zemi Mórija, když nemusel obětovat syna! Když mu byl jeho „znovuzrozený, vzkříšený“ vrácen!

Jestlipak je však v našem srdci vždycky, vždycky, radost ze spásy dokonané Pánem Ježíšem Kristem?

Vidíme zřetelně - na příběhu SZ i evangelia, jak se Hospodin stará za nás a o nás.

Kéž nás to posiluje ve všech zkouškách i pokušeních, kéž nás to učí spoléhat na Hospodina, očekávat jeho zázraky. - Ale necht' nezapomeneme při všem přivolávání Hospodina k všelijaké pomoci na to nejzákladnější Boží postarání - na Kristův kříž! Opuštění hříchů. Smíření. Otevření věčného Božího království.

Amen

J. Polma

biblické studie

Profesor Jan Heller (1925 - 2008)

V sobotu 26. ledna se v evangelickém kostele u Salvátora konalo rozloučení s profesorem Janem Hellerem, učitelem Starého zákona, který za více než padesát let svého působení vychoval celé tři generace českých farářů a teologů, na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě (později Evangelické teologické fakultě UK) a v posledních letech dokonce i na Katolické teologické fakultě, kde učil teologii jako jediný nekatolík. Představovat jej by bylo patrně zbytečné - byl dobře znám ve všech křesťanských církvích, však se rozloučení účastnili zástupci nejen evangelických církví, ale prakticky celého ekumenického společenství. Odešel ve věku nedožitých 83 let a jednoznačně nejsilnějším pocitem všech, kdo se s ním loučili, je vděčnost za jeho život a dílo. Z množství jeho publikací jsme vybrali čtyři krátké ukázky, aby nám připomněly víru, lásku i naději bratra Jana Hellera.

I Bible a starověká náboženství

Srovnáme-li Starý zákon co možno nezaujatě s literárními památkami starého Orientu, ukáže se, že Starý zákon je ojedinělý především svým pozoruhodným nezájmem o záhrobí. Starozákonní postavy nejsou rozhodány úzkostí o život a zřejmě se vůbec nesnaží - až na malé výjimky těch, kdo byli infikováni pohanstvím - opatřit si jej nějakým ritem. Žijí si i umírají v podivuhodné svobodě od strachu před osudem i bohy a také je nedrtí pocit, že je vše marné, když se jim nezdařilo promítnout své bytí přes lidské hranice dál a výš, ať do plodivých sil přírody, do kosmického společenského řádu, či přímo do božské věčnosti proložením hranic smrti.

Bedlivý pozorovatel se zeptá, jak je to možné, odkud tento postoj. Cesta za odpovědí je nesnadná a složitá, ale pokusme se říci to nejpodstatnější co nejjednodušeji. Člověk hledá a vymáhá na přírodě, osudu či božích to, co nemá. Všechno hledání života v náboženských systémech starého Orientu je nepřímým dokladem toho, že tam

vlastně všichni strádají v obklíčení smrti, ať už smrti hladem, chaosem, či smrti samé vůbec. Kdežto bibličtí svědkové nepotřebují život teprve hledat, vymáhát a magicky zajišťovat, protože je setkání se svrchovaným Dárce života zbavilo strachu o život; přesně řečeno: zbavilo je soustředěnosti na sebe sama a soustředilo je na jejich poslání zvěstovat, dosvědčovat a zobrazovat svým postojem, jednáním i slovy Dárce života samého. Toto poslání shůry dává jejich žití smysl navzdory hranicím smrti, a tak je vysvobozuje z marnosti a nicoty. Tak vlastně dar poslání činí z toho, co je v podstatě jen živořením, teprve to, co je vskutku hodno jména život.

Na rozdíl od starého Orientu Bible tedy říká: Život je zde, v Bohu, v Kristu, a proto není třeba jej teprve vyrábět, ať magií a ritem, či etikou a askézí. Ovšem tajemství života a jeho radost se otevírá teprve tomu, kdo je hotov přitakat k jeho hranicím, jak byly určeny vůlí Stvořitele, a vzdát se svémocného nároku na to být jako bohové. Toto přitakání k hranici určené Stvořitelem je pokání. Komu je vlastní život bohem, propadne smrti. Komu je Bůh životem, smrt překročí. To je - stručně vyjádřeno - ono „co“.

Vraťme se však ještě na okamžik k onomu „jak“. Zjistili jsme, že společnou metodou náboženských systémů starého Orientu k získání života je magicky koncipovaný ritus. Může mít podobu jarní slavnosti, novoročního losování nebo pohřebních obřadů. Vždy však jde o to, dostat se přes hranice smrti a zmarnění. Naproti tomu žádný biblický boho-

služebný úkon tu není k tomu, aby vázal Boha či božské síly, a tak magicky zajišťoval život. To se dá doložit jak kritickým rozbořením kultických instrukcí tóry, tak trvalým zápasem o čistotu kultu, znečišťovaného právě magií, magickou koncepcí, že Bůh musí... Bible je protimagická, a nemůže takovou nebýt, protože hlásá Boha svrchovaného. Slavomil Daněk viděl kvalitu v orientaci na suverenitu božna, Barth zdůrazňoval „Göttlichkeit Gottes“ (Boží božskost) a Hromádka mluvil o Boží svrchovanosti. Toho, který řekl: „Smiluji se, nad kým se smiluji“, nelze spoutat žádným úkonem ani výkonem, zařikávadlem ani obřadem. Biblický Bůh je svrchovaný jinak nežli všichni bozi starého Orientu. Neříká: „Zničím, koho zničím“, nýbrž „Smiluji se, nad kým se smiluji“. Je svrchovaná Láska, která vyprazdňuje pýchu beze zbytku a otevírá naději bez podmínek. Proto se mu lze jen odevzdat, a to v hladu i v sytosti, v řádu i v chaosu, v životě i smrti, a doufat navzdory všemu v jeho lásku. A v její síle vykročit k bratru do služby plnosti života, jak si ji tu Bůh přeje mít. To je biblická víra a její specifčnost uprostřed náboženství starého Orientu.

(Člověk - pastýř stvoření, Pastorační středisko při arcibiskupství pražském, 2002, str. 9-10.)

II Nástroji Kristovými

Já bych to řekl tak: všude tam, kde se děje skutečná láska, kde člověk něco obětavě a nezištně dělá, kde tím překračuje hranici danou instinktivním životem, tam je v pozadí Boží působení, kosmický Kristus... Takže ke spasení potřebujeme milost - a ta vstupuje do světa skrze všechny obětavé, poněvadž jsou nástroji Kristovými, ať už to vědí nebo nevědí, ať si to připouštějí nebo nepřipouštějí.

Víra znamená, že o tom všem vím. Ti „druzí“ jsou třeba obětaví, ale neznají měřítko - Krista. Proto jsou neustále ve dvojím pokušení. V pokušení pýchy, když si budou myslet, že to dobré, co je skrze ně konáno, konají sami. Anebo v pokušení zoufalství, když se to dobré, o něž se pokoušejí, nebude dařit a oni ztratí naději. Jestliže ale máme před očima ukřižovaného a vzkříšeného Krista, pak v něm máme klíč i normu a pak nás víra unese i ve chvílích, kdy nás z jedné strany ohrožuje pýcha a z druhé zoufalství. V tomto směru je víra „cestou“.

(Pozdní sklizeň, Advent-Orion 2000, str. 150)

III Stvoření v Božích rukou

...musíme vycházet z víry, která ví, že my všichni, lidé i zvířata, celý vesmír, Pánu Bohu patříme, že jsme jeho vlastnictvím, ať to uznáváme nebo popíráme. A proto náš úkol není zkoumat, co je v záhrobí, ale být zde zrcadlem boží lásky, řečištěm, kudy tato láska proudí a kudy se dostává ke všem našim bližním, ať jsou to lidé, nebo ti malí bližní - zvířátka, celá příroda. Co když je naše galaxie živá, to nikdo neví. A proudí-li skrze nás boží láska, pak rozpoznáváme, že poslední slovo nad naším životem nemá zmar, ale právě tato boží láska,

jejímiz jsme se stali a stáváme služebníky. A ta boží láska nese nejenom nás, nýbrž nese všechny boží tvory. Když se mě ovšem někdo začne vyptávat, jaké nebe Pán Bůh zvířátkům zařídil, prostě řeknu: nevím. Já to všechno, sebe, své přátele, ta malá zvířátka, celý vesmír odevzdávám do božích rukou v dobré naději, že poslední slovo nad vesmírem, který fyzikům pod rukama entropicky hasne, má přesto živý Bůh, a ten ani nám, ani zvířatům neublíží. (Podvečerní děkování, Vyšehrad 2005, str. 105-106)

IV Velikonoční beránek

Ježíšovým výkladem Velikonoc je především jeho poslední večeře s učedníky, při níž se sám - a to zřetelně a jednoznačně - ztotožnil se starozákonním velikonočním beránkem. Je to známý příběh o slavení, a tím i ustanovení svaté večeře Páně čili eucharistie. Při ní řekl nad chlebem: To je mé tělo, které se za vás vydává - a nad vínem: To je má krev, která se za vás vylévá. Tím Ježíš definitivně a jednoznačně vstupuje do role velikonočního beránka, bere na sebe jeho úděl a tím ukazuje i na bytostný souzvuk nejhlubší vrstvy Starého a Nového zákona. V obou je velikonoční beránek ústředním pojmem nebo raději ústřední postavou.

Jak tomu máme rozumět? Je beránek obrazně Ježíšem nebo Ježíš plní úlohu beránka?

Platí obojí. A to proto, že beránek je vlastně název role, do níž už ve starozákonní době vstupovalo mnoho tisíc beráneků, kteří bývali obětováni a snědzeni o Velikonocích. Jenže tím tato role nekončila. Pak se v ní ocitali ti, kdo byli hotovi trpět pro jiné, jako třeba Mojžíš nebo někteří proroci. V této roli stál i malý ztrápený zbytek Izraele, který přežil babylónské zajetí, a přece nesl dál světlo národům.

A když Ježíš přijal své mesiášské, tedy vykupitelské poslání, když se odhodlal být tu naprosto a zcela pro druhé, vstoupil tím rovněž do role beránka, dokonce nehlouběji a nedůsledněji ze všech, kteří do ní ještě před ním vstupovali a kteří do ní vstupují i po něm. V tomto smyslu křesťané vyznávají, že Ježíš je Beránek s velkým B. Ale není to jiný beránek než ten starozákonní. Jen tuto roli dokonale naplnil, a tím dovedl do jejího cíle.

To znamená, že tím je poslání vyjadřované symbolem beránka definitivně naplněno?

A zároveň je to jeho nový začátek. Kristova poslední večeře, slavená jen s malými obměnami v celém křesťanstvu, je pozváním pro všechny, aby se ztotožnili s tím pravým velikonočním Beránkem, a tak se sami stali beránky - těmi, kdo ve světě na sobě ponosou bídu a hněv, ponížení i příkoří, kdo budou hotovi trpět a neobviňovat, a tak šířit světem smíření, pokoj a lásku.

Teď jste mě trochu předběhl. Chtěla jsem se na závěr zeptat, co s velikonočním beránkem dnes.

Ano. Kdybychom se nezeptali, „co my s tím vším dnes“, bylo by všechno naše povídání o beránku jen čirá teorie nebo historická vzpomínka, ale bez významu pro náš praktický život. A to by bylo málo.

Pečte si velikonoční beránky, mlsejte třeba i ty čokoládové a cukrové, ale nezapomeňte: Kdo odmítá úděl beránka a chová se k ostatním jako dravý tygr, připravuje peklo. Vede do něho. Kdežto trpělivi a pokorní beránkové táhnou vozík do nebe. Dívejte se někdy chvilku na beránky na obloze a zamyslete se nad jejich cestou i poselstvím. Ochtně pomíjejí.

(rozhovor pro rozhlas, Podvečerní děkování, str. 151-153)

Senior Šimon Bohumil Turnovský 400 let od jeho smrti

Teprve jako čtyřletý odešel Šimon Bohumil Turnovský při velkém pronásledování bratří v roce 1548 s rodiči do slezského a poté polského a pruského exilu. Pocházel, jak jeho jméno svědčí, z Turnova, ale na toto místo mu zůstalo nanejvýš několik matných vzpomínek. Brzy jej opustili přirozenou smrtí i rodiče a tak se jej ujal bratrský biskup Jiřík Izrael. Nadaného mládence poslal na studia do Kožmínku, nakrátko i na universitu do Krakova, až konečně v roce 1562 začal studovat ve Vitemberku. Po završeném vzdělání byl v Ostrorógu ordinován na jáhna a vypravil se na zkušenou po českých a moravských sborech Jednoty. O tomto putování zanechal později v rámci jednoho obranného spisu velmi zajímavou zprávu, ve které vylíčil život a výchovu mládenců v bratrských domech i činnost bratrských škol, tak jak je poznal v Ivančicích a Mladé Boleslavi.

Již jako šestadvacetiletý se Turnovský účastnil synody polských protestantů v Sandoměři, kde byla ujednána mezi luterány, reformovanými a Jednotou dohoda. Svě postřehy zaznamenal v krátké zprávě „Iter Sandomiriense“, z níž vyplývá, že se do celého jednání aktivně zapojil, jsa obdařen nemalým diplomatickým nadáním. Nabyté vzdělání mohl brzo uplatnit i na rovině pedagogické. V roce 1571 byl jmenován rektorem bratrské školy v Kožmínku, která v polské Jednotě plnila funkci podobnou ivančické akademii. Zvelebováním polského bratrského školství se ovšem Turnovský nezabýval dlouho. V roce 1573 byl ordinován na kněze a stal se správcem sboru v Lutoměři. I následující léta potvrdila jeho orientaci na duchovenskou dráhu. Na synodu v moravském Lipníku byl v roce 1587 zřízen biskupem nad velkopolskými sbory, jeho sídlem se stal Ostroróg. Ten zůstal jeho pozemským domovem až do 22. března 1608, kdy Turnovský zemřel.

Pro dějiny celé Jednoty má osobnost Šimona Turnovského nezanedbatelný význam. Nejen že se za Jednotu účastnil řady vzájemných setkání polských protestantů, na kterých došlo v k významným dohodám o pokojné a aktivní koexistenci, řadou spisů a disputací ji bránil před množícími se útoky jezuitů i luteránů, ale mimořádnou bystrost a schopnost úsudku projevil i ve sporech o její teologickou orientaci. Na synodu v Mladé Boleslavi v roce 1598 se jako zástupce polské strany ostře postavil proti kalvinizujícím tendencím mladé bohoslovecké generace, ale jeho varování před zbytečnými novotami nepadla na úrodnou půdu. Některá Turnovského slova jakoby nabývala zvláštní aktuálnosti i dnes: „mysl Jednoty zdravý ... hyne, že domácích spisů čtení docela opustili, spisy novotářů od mládí čítají, neuvažující, nemáme-li doma co lepšího, a tak větrem cizích nauk unášení bývají, že pomalu mezi námi v Jednotě jednota hyne.“ Následující sněmy potvrdily odklon od řady starších teologických stanovisek, také v otázce o Večeři Páně a sestoupení Ježíše Krista do pekel, jichž byl Turnovský zastáncem, a ke konci života byl nucen jen pasivně přihlížet tomu, jak se Jednota vrhá do nového a v tuto chvíli pro ni již osudového dobrodružství.

Šimon Turnovský po sobě zanechal velké množství spisů. Z pozice svého úřadu zapisoval po dlouhá desetiletí jednání bratrských synodů. Sbíral a pořádal materiály, týkající se

pokusů o společnou dohodu protestantských stran. Díky jeho úsilí jsme dnes velmi dobře obeznámeni s průběhem těchto snah, životem i peripetemiemi vzájemných vztahů polských nekatolíků. V některých spisech se odvažoval i jisté reflexe českých náboženských dějin a také povzbuzoval mladšího polského historika Jana Lasitského k sepsání dějin Jednoty. Byl výborným kazatelem, jak také dosvědčuje jeho tříhodinové vystoupení na synodu v Toruni, které zapůsobilo na všechny zúčastněné mohutným dojmem. Byl uznávaným učencem, ale i básníkem, jak svědčí jeho verše, dochované v několika bratrských tiscích. Zcela rozhodně patří k nejvýraznějším teologům polské Jednoty. Je škoda, že některým jeho varovným hlasům se nedostalo větší pozornosti.

Jiří Just

Martin Luther King (1929 - 1968)

Dějiny se pomalu stávají i události, které mnozí z nás ještě pamatují. Letos 2. dubna uplyne 40 let od chvíle, kdy byl zavražděn baptistický kazatel, který se stal symbolem nenásilného boje za lidská práva, Martin Luther King mladší.

Od poloviny padesátých let až do posledních dní svého života zápasil o uznání rovnoprávnosti černošských občanů USA (dnes se říká afroameričanů) a odstranění diskriminace. Prostřednictvím organizovaných bojkotů rasisticky zaměřených pravidel (např. veřejné podniky „jen pro bílé“) a pokojnými demonstracemi se jeho hnutí podařilo dosáhnout postupně několika zásadních vítězství, jejichž důsledkem bylo v polovině 60. let přijetí nových zákonů, odstraňujících či zakazujících rasovou diskriminaci.

Snad nejslavnější akcí byl pochod na Washington v roce 1963, kterého se zúčastnilo přes čtvrt milionu lidí. King pronesl ve Washingtonu svou nejslavnější řeč „I have a dream“ (mám sen), řeč o naději, že jednou bude Amerika zemí, kde budou všichni lidé bratry a sestrami: „černí i bílí, židé i pohané, protestanti i katolíci“ a budou konečně všichni svobodní. V následujícím roce, 1964, byla M. L. Kingovi udělena Nobelova cena míru.

Prosadit rovnoprávnost v praxi je ovšem věc mnohem obtížnější než ji uzákonit a hnutí za občanská práva muselo ve svém úsilí pokračovat i dál. Při jedné z kampaní byl King ve městě Memphis v Tennessee zastřelen.

Teprve ze zpětného pohledu se ukazuje zřetelně, jak hluboce změnilo hnutí za občanská práva americkou společnost, jak nesmírně důležitou práci King vykonal. Dokazuje to i skutečnost, že byl posmrtně dvakrát vyznamenán vysokými státními vyznamenáními (1977 prezidentem Carterem a 2004 americkým Kongresem) a jeho narozeniny (15. ledna) se 1986 staly v USA státním svátkem.

Píseň „We shall overcome“ (česky My to vyhrájeme nebo Jednou budem dál, viz zpěvník

Svítá, č. 120), která během hnutí za občanská práva vznikla, se stala jakousi jeho neoficiální hymnou, rozšířila se rychle po celém světě a dodávala naději i odvahu určitě i nám.

King se ve své práci, pokud jde o strategii a způsob vedení kampaně, inspiroval do velké míry Gándhím. Jeho základní motivace však byla biblická, evangelijní, což ukazují všechny jeho projevy a spisy. Česky vyšlo již v roce 1969 několik jeho kázání (*Ne mocí, ale láskou* - vydala Kostnická jednota) a později knížka vzpomínek jeho ženy (*Můj život s Martinem Lutherem Kingem*, Vyšehrad 1976).

Náš svět nám i 40 let po Kingově smrti krvavě ukazuje, jak sen o tom, že všichni lidé budou svobodně a volně žít ve vzájemné lásce jako bratři a sestry, zůstává přes dílčí úspěchy stále snem, o který můžeme a máme usilovat, ale jeho dokonalé naplnění zřejmě není v lidských silách. Martin Luther King byl jedním z těch, kdo za ním důsledně šli a z lásky ke svým bližním položili i život.

jhjr

unitas fratrum

Z Britské provincie

Odešel bratr Burd

20. prosince, ve věku 89 let, zemřel bratr Robert S. Burd, kazatel a bývalý předseda Britské provincie Unitas fratrum. V sedmdesátých letech navštívil opakovaně naše sbory a řada z nás si na něj jistě pamatuje. Jeho typický britský humor byl pověstný, stejně jako láska ke sportu. Jeho přátelé tvrdí, že měl stejně rád sport a duchovní písně. Zpěvník, užívaný v britské Jednotě, prý znal nazpaměť. V letech jeho služby se v Británii v neděli nekonaly závody a zápasy, ale stávalo se, že si bratr Burd v sobotu na svatební shromáždění bral kriketový dres pod talár, aby potom stihl zápas Ligy nedělních škol. Měl jsem tu čest být v roce 1979 pár dní jeho hostem, naučit se od něj pár základních věcí o kriketu (z televize) a mohu dosvědčit, že kromě práce pro církev sloužil ještě po šedesátce jako rozhodčí kriketových zápasů. Asi i proto měl vždycky velmi dobré vztahy s mládeží. Asi by bylo opovážlivé tvrdit, že vstoupil na hřiště svého Pána - do jeho blízkosti však určitě.

jhjr

100 let modlitebny v Bath

Sbor západního distriktu Britské provincie ve městě Bath měl v říjnu stejné výročí jako náš Jablonec. Od otevření jejich současné modlitebny uplynulo právě 100 let. Je tu však přece jenom rozdíl - dnešní sbor Coronation Avenue (tedy Korunovační) vyrostl z původního sboru v Bath, založeného ještě za Zinzendorfa a původní kostelíček z roku 1765 dodnes stojí.

Jubileum 550 let Jednoty se slavilo v Dublinu

Přestože v Dublinu není sbor Jednoty, je tu pouze skupina přátel (tzv. Fellowship), která se schází zhruba po čtvrt roce, slavilo se na podzim i v Dublinu 550 let Jednoty. Slavnostní shromáždění se konalo v metodistickém kostele a jeho hlavními hosty byli bratr Livingston Thompson z Jamajky, sestra biskupka Beth Torkington, Dublinský arcibiskup jako ekumenický host a také zástupce českého velvyslance, který, jak jinak, připomněl Kralickou bibli a Komenského.

Kdo jsme zažili shromáždění v dubnu v Mladé Boleslavi, porozumíme dobře tomu, že pro irské bratry a sestry se tato příležitost stala událostí nejen roku, ale možná celé generace, na niž budou rádi vzpomínat.

Z Evropské kontinentální provincie

Obnova „panského domu“ v Berthelsdorfu

Ochranov, jak víme, vznikl, jak se moderně říká „na zelené louce“, fakticky spíš v lese. Nejbližší existující osada, kam také první Bratři chodili do kostela, byl asi půl hodiny chůze vzdálený Berthelsdorf. V něm si také Zinzendorf s manželkou zřídili první vlastní bydlení, takzvaný Herrschaftshaus, nově postavený. Bydleli v něm od r. 1723 do r. 1727, kdy byl postaven jejich nový dům přímo v Ochranově. V Berthelsdorfu potom bydleli jiní členové široké hraběcí rodiny, později se dostal do vlastnictví jiných osob, za časů NDR jej užíval zemědělský podnik a po znovusjednocení Německa se dlouho řešilo, kdo je oprávněný vlastník. Nakonec se majitelem stal spolek, založený z velké části členy Jednoty, který se dal do opravování kriticky zchátralé budovy, s cílem vytvořit v ní částečně muzejní expozici, částečně kulturní centrum pro výstavy, koncerty, přednášky a podobně.

Protože se do dřevěných částí domu dala houba, zůstaly původní jen části budovy, především obvodové zdivo a některé vnitřní stěny, celé krovy, část stropních trámů, všechny dřevěné podlahy, okna i schodiště

*Na obrázcích část interiéru
v 1. patře a celkový pohled
na dům od silnice*

musely být vyrobeny znovu. Spolek shání peníze na opravy, jak může a snaží se maximálně šetřit (co šlo znovu použít, bylo použito). Dá se říci, že nejhorší část prací je hotova, ale do dokončení oprav je ještě daleko a bude to stát velké peníze.

Byli jsme se v domě podívat při zasedání archivního spolku v Ochranově (odtud i ilustrační fotografie) a zastihli jsme právě pravidelnou pobožnost, která se na staveništi koná každou sobotu po obědě. Věřme, že práce, která se koná s velkým zaujetím, obětavostí a s modlitbami, přinese dobré ovoce a nové středisko se stane místem potěšení, povzbuzení, radosti a snad i požehnání.

jhjr

Hospic v Herrnhutu

Těsně před adventem 2007 byl v Ochranově otevřen hospic pro 12 klientů, který vznikl přestavbou bývalého domova ve stáří (Altersheim). Dostal biblické jméno „Siloah“ a je prvním církevním hospicem v Sasku - pokud nepočítáme ambulanti hospicovou péči. Doposud existovala jen čtyři sekulární zařízení, nadto hodně daleko. Hospic je společným podnikem tří partnerů - žitavské církevní sociální stanice, Diakonie Budyšin a ochranovské Diakonie.

Přestavba byla důkladná, zůstala prakticky jen fasáda, uvnitř je vše nové (však také náklady přesáhly 1,5 milionu EUR). Provoz jednolůžkového pokoje s vlastní koupelnou a balkonem bude stát denně kolem 200 EUR, z čehož 90 procent zaplatí nemocenské pojištění, zbytek klienti nebo z darů. Náročnost hospicové péče se odráží i v počtu zaměstnanců. Je jich 24 a byli vybráni z více než stovky zájemců. Profesionální kvalifikace je samozřejmým předpokladem, žít v blízkosti smrti však se budou muset všichni společně naučit.

Charakter hospicu by měl být spíš rodinný, se stálou duchovní péčí (pokud si ji bude klient přát). Z jedenácti lidí, kteří předem oznámili své přání strávit konec života v ochranovském hospicu, se většina jeho otevření nedožila, což samo vypovídá o náročnosti této služby. Všem v této službě přejeme dost sil, lásky i naděje.

podle Herrnhuter Bote 1/2008

Středisko setkávání v Ebersdorfu

Sbor v Ebersdorfu měl dlouhodobě problém s údržbou budov, uvažovalo se i o prodeji části majetku. Bratrský dům, velké třípatrové stavení s podkrovím (na obrázku), se nakonec

stal součástí projektu na kulturní a společenské využití budovy. Byla k tomu účelu založena nadace, která má objekt spravovat (a jejímž členem je i sbor v Ebersdorfu). Zatím se ovšem spravuje doslova, fyzicky. Slavnostní otevření opravené budovy má být o velikonočních. Budova bude sloužit k výstavám, koncertům, kulturním akcím a setkávání. Její název nás potěší, ale nepřekvapí - centrum Jana Amose Komenského. Vůbec by nebylo snadné spočítat, co všechno se ve světové Jednotě jme-

nuje po Komenském. Tentokrát zvolili bratří a sestry jeho jméno snad i proto, že chtějí spolupracovat s již existujícím Komeniem v Chebu a dalšími partnery v Čechách.

podle Herrnhuter Bote 1/2008

pozn. redakce: Pokud by se vám tato zpráva zdála nebezpečně podobnou předchozí zprávě o Berthelsdorfu, není to náhodou. Hledání nových způsobů, jak využít starší církevní nemovitosti, je v Německu skoro masový jev. Jednota před časem prodala lázeňský dům v Bad Boll, protože už jej nemohla sama provozovat a vedle obou zde popsaných projektů probíhá i rekonstrukce domů v Herrnhagu, také v režii nikoli církve, ale spolku, který byl z toho důvodu před časem vytvořen. Mnohem větší změny a přesuny majetku se odehrávají v německých zemských církvích, které vlastní mnohonásobně víc majetku - a mají mnohonásobně větší starosti. Není to důvod k panice - náš svět a způsob života v něm se rychle mění a měnit se musí i způsob života církve, nechce-li se stát historickým exponátem. Důležité je najít odvahu ke změně a moudrá řešení, jak ji provést.

z křesťanského světa

Jubileum Světové rady církví 1948-2008

SRC vznikla v r. 1948 v holandském Amsterdamu, krátce po skončení druhé světové války. Věřící ze všech církví si byli vědomi, že je nutné prohloubit společenství všech křesťanských církví světa na společném základu jediné apoštolské církve Kristovy a pokračovat v úsilí, které přervala světová válka. Pro nás je zajímavé, že zakládajícího shromáždění se zúčastnil i kazatel Jednoty dr. Miroslav Plecháč, který studoval v té době v Holansku na universitě v Groningen.

Dnes, po šedesáti letech, má SRC 342 členských církví ve všech světadílech a sdružuje téměř všechny protestantské (evangelické) církve a většinu pravoslavných církví celého světa. Počtem je to asi 400 milionů křesťanů. Své sídlo má v Ženevě, kde 17. února t.r. bylo jubilejní sejití zástupců církví z více než 150 zemí. Slavnostním kázáním posloužil ekumenický (pravoslavný) patriarcha konstantinopolský Bartoloměj I.

Ekumenické sblížení církví i církevních svazů (nejznámější jsou reformovaná aliance a luterský svaz) probíhá již přes půl století na celém světě. Mezi různými církvemi existují dohody o vzájemném uznávání svátostí a ordinace, vzácně už delší dobu není ani dvojí členství, tedy vedle původní církevní příslušnosti členství propůjčené, se všemi právy a povinnostmi. Na tomto principu ostatně vznikl i náš seniorát při Českobratrské církvi evangelické.

Různé provincie Unitas fratrum se aktivně účastní ekumenické práce, zpravidla mají s jinými evangelickými církvemi nejen přátelské vztahy, ale i oficiální dohody a smlouvy. Z poslední doby můžeme zmínit dohodu Britské provincie s anglikánskou církví nebo dohodu Amerických provincií s episkopální (luterskou) církví v USA. Pojetí ordinované služby v UF, její trojí stupeň a skutečnost, že si uchovává úřad biskupa, usnadňuje uzavírání těchto dohod právě s episkopálními církvemi.

SRC dala podnět k vytváření národních rad církví, jako místních organizací. U nás plní tuto funkci Ekumenická rada církví (ERC), která byla po rozpadu federálního Československa nově zformována a má v současné době 11 členských církví, 2 přidružené, a 5 pozorovatelských subjektů (Katolická biskupská konference je jednou z přidružených). V současné době je jejím předsedou bratr dr. Pavel Černý z Církve bratrské.

mhl

Podpora sjednocování Evropy

Církev sdružené ve Společenství evangelických církví Evropy přivítaly podpis takzvané Lisabonské smlouvy, nového dokumentu Evropské unie. Ve vztahu k církvím a náboženským společenstvem je v něm řečeno, že politikové s nimi chtějí vést otevřený, pravidelný a veřejný dialog.

Pro evropské církve je evropské sjednocování, po strašných zkušenostech kolem světové války, slibným příspěvkem k zajištění míru. „Přivítali bychom ještě zřetelnější přihlášení se k nenásilí v řešení konfliktů,“ konstatuje prohlášení. „Přejeme si, aby během procesu ratifikace ležela všem na srdci především společná budoucnost, ne jednotlivé národní zájmy.“

vydal sekretariát GEKE, Vídeň, prosinec 2007

Evropské církve a stáří

Komise pro církve a společnost při Konferenci evropských církví vydala v loňském roce dokument, který se zabývá otázkou stárnutí obyvatelstva. Statistiky jsou jasné - zatímco před dvaceti lety tvořili lidé nad 65 let jen 3 procenta evropské populace, dnes je to prakticky dvojnásobek a za dvě generace to pravděpodobně bude 20 procent obyvatelstva.

Přitom se hlavní proud konzumní kultury orientuje na mládež, zdraví, výkonnost a úspěšnost, zdůrazňuje především nezávislost a individuální seberealizaci, čímž ještě oslabuje již tak narušené pouto mezi různými generacemi. Jsme v nebezpečí, že v našich společnostech bude v nedaleké budoucnosti velké množství osamělých starých lidí, odkázaných jen na sebe.

Dokument zdůrazňuje, že bychom všichni měli působit proti tomuto trendu a snažit se objevovat důležitost vazeb mezi generacemi, jejich vzájemnou závislost a posilovat mezi-generační vztahy. Staří a mladí se vzájemně potřebují, aby mohli sdílet obdarování, která nesou různá období života - zkušenost a moudrost, stálost ve víře i naději, vedle nadšení, rozhodnosti a odvahy, abychom tak mohli vytvářet společenství, které by žilo v lásce, pokoji a vděčnosti.

Soud o křtu

Okresní soud v Košicích na Slovensku vynesl rozsudek ve velmi neobvyklém případě. Zamítl žalobu jistého dospělého muže, který se domáhal zrušení církevního křtu. Když mu byly dva týdny, byl pokřtěn, jak je to dosud běžné u mnohých církví. U soudu tvrdil, že neměl na vybranou a že tím bylo porušeno jeho právo být bez vyznání. Žádost o soudní

anulování křtu je naprosto ojedinělá a na Slovensku patří mezi mimořádně sledované případy. Novináři se do prostorné soudní síně téměř nevešli. Zástupci řeckokatolické církve před soudem důrazně vysvětlovali, že kdo je pokřtěný, je pokřtěný navěky a nelze to popřít. Přitom zároveň uznali, že křest k ničemu nezavazuje a i takto pokřtěný může v dospělosti věřit čemu chce, co uzná za vhodné. Žalobce s výrokem soudu spokojen není, na anulování křtu trvá a své právo brání u vyšších soudních instancí.

mhl

Britští metodisté proti konzumu

Metodistická církev ve Velké Británii, která se svými 5800 sbory, s více než 300 tisíci členů a dalším zhruba půl milionem příznivců patří k největším v zemi, vydala pro období letošního postu zvláštní „kreditní karty“.

Neumožní vám nakupovat, naopak, nesou právě protikladnou zvěst: Kupuj méně, žij víc (Buy less, live more)! Kreditní karta je určena do peněženky, aby vás nutila přemýšlet, jestli opravdu potřebujete to, co se chystáte koupit.

V období, které je pro křesťany tradičně časem soustředění na otázky nejhlubšího smyslu života služby a oběti, na příběh Ježíšova pokušení na poušti a na historii jeho utrpení a smrti, chce tato kampaň působit na lidi, aby víc přemýšleli o životě samém a méně o tom, co jim nabízí spotřební průmysl.

Zároveň má být i podnětem k přemýšlení o způsobu života na dluh, který se stává stále víc běžným - počty zadlužených lidí hrozivě stoupají.

„Jde o to, zamyslet se nad věcmi, které kupujeme a ptát se, proč je kupujeme. To nám může pomoci uvědomit si, jaké jsou naše priority.“ říká farářka Michaela Youngson, která je jednou z organizátorů kampaně, „nejde o nějaké přísné sebezapírání, ale o šanci vystoupit z kolotoče spotřeby, podívat se na život z jiné perspektivy a možná zjistit, že se dá žít plně docela jinak.“

Kampaň má svou vlastní internetovou stránku (www.buylesslivemore.org.uk), na které můžeme nacházet každý den nové tipy, co dnes nekupovat, krátké texty k zamyšlení a další.

Diakonie je křesťanským podpisem?

1. únor je výročním dnem německé evangelické Diakonie. Letos při něm v Berlíně promluvil biskup Wolfgang Huber, předseda Rady evangelické církve a označil diakonii za „podpis každého křesťanského sboru“. Po léta rostl důraz na profesionalitu a právní úroveň sociálních služeb, ale vedle dobrých zákonů a profesionální úrovně služeb potřebuje Diakonie ještě něco jiného. Potřebuje „souzvuk víry a lásky“, který by její službu nesl a provázal v duchu zakladatele diakonie Johana Hinricha Wicherna a pomáhal tak nově utvářet vztah mezi Diakonií a církví.

pozn. red.: J. H. Wichern, evangelický farář a zakladatel „vnitřní misie“ (Innere Mission), předchůdkyně dnešní Diakonie, se narodil právě před 200 lety, roku 1808 v Hamburku.

Otázka úřadu v církvi je ústředním problémem ekumenismu

Nový biskup rakouské evangelické církve Michael Bünker uvedl v rozhovoru pro sdělovací prostředky, že ekumenické hnutí se nachází ve „zpomalovací fázi“. Řekl to s ohledem na skutečnost, že se od II. vatikánského koncilu ze strany římskokatolické církve prakticky nijak nepřiblížilo uznání církvi vzešlých z reformace.

Ústředním problémem zůstává pojetí úřadu v církvi. Pro evangelíky je představa být „pod papežem“ nemyslitelná. Společenství evangelických církví pověřilo odbornou komisí práci na dokumentu o pojetí ordinované služby, v němž chce zřetelně formulovat své postoje, vedle jiných ekumenicky rozporných témat i ordinaci žen. Evangelické církve chtějí být otevřeným, přitažlivým a zvoucím společenstvím, které dá zřetelně najevo, za čím stojí.

Církve se nesmějí nechat vtáhnout do politických zápasů a nechat se užívat jako nástroje politických zájmů, řekl biskup Bünker, nesmějí však k veřejným otázkám mlčet. Mlčením se odpovědnosti nezbaví. Ve společnosti, kde lidé v lepším případě jednájí nezávisle vedle sebe a v horším proti sobě, chtějí církve nabízet způsob jak být spolu a jedni pro druhé. V tomto ohledu se o Evropské integraci příliš uvažuje z hlediska zajištění bezpečnosti, uvažuje se, jak se bránit před druhými, místo přemýšlení, jak si vzájemně pomáhat.

Vídeň, 4.2.2008

náš seniorát

Instalace kazatelky pražského sboru

Zpráva, že pražský Ochránovský sbor má kazatelku, oblékla seniorát ještě před adventem. Pražský sbor hledal kazatele od jara, ale během hledání a jednání jsme si stále víc uvědomovali, že bez vlastních prostor a bytu si jen těžko můžeme dovolit povolání kazatele na plný úvazek. Proto jsme otázku povolání kazatele nechali přes léto otevřenou. Na podzim jsme se dohodli se sestrou Evou Šormovou z Prahy, že by byla ochotna nastoupit jako kazatelka v našem sboru na půl úvazku. Její kandidaturu sborové shromáždění v říjnu prakticky jednomyslně přijalo a od 1. listopadu byla potvrzena jako kazatelka našeho sboru.

Slavnostní instalace nové kazatelky se konala v neděli 27. ledna v kostele U Martina ve Zdi (na obrázku). V kapli domova Sue Ryder, kde se pravidelně

scházíme, je pro takové příležitosti přece jenom málo místa. Sestru Šormovou uvedl do služby před zaplněným kostelem bratr senior Polma. Kromě našeho sboru byli přítomni členové seniorátního výboru, zástupci řady sborů našeho seniorátu a také řada kazatelů pražského seniorátu evangelické církve. Sestře Šormové popřáli do její nové služby turnovský kazatel bratr Ondřej Halama a seniorka pražského seniorátu, sestra Lydie Mamulová.

Instalační kázání sestry Šormové bylo založeno na příběhu o povolání učedníků, heslo dne (Já sám budu s tvými ústy a budu tě učit, co máš mluvit... Exodus 4) připomněli jak bratr Polma, tak O. Halama a popřáli sestře, aby ji v její práci toto zaslíbení provázelo.

Při pohledu na kalich na zdi za stolem Páně (viz obrázek) jsme si připomínali, že na místě, kde byla uváděna do služby naše nová kazatelka, se poprvé vysluhovala večere Páně podobojí (Jakoubek ze Stříbra, 1414). Po slavnostní bohoslužbě se část účastníků zdržela k rozhovorům a pohoštění, které připravily sestry z pražského sboru v ústředí ČCE v Jungmannově ulici. Byla to pro nás radostná a povzbuzující událost, kterou bude určitě užitečné zopakovat v dalších sborech seniorátu. Nám se to velmi líbilo.

Prvním úkolem pro staršovstvo a novou kazatelku je stabilizovat sborový život, obnovit některé činnosti a vydat se „s odvahou do budoucnosti“.

jhjr

Co dnes potřebujeme?

Koncem roku se redakce rozhodla rozeslat řadě z vás osobně a rozhodně alespoň jednou do každého sboru žádost o stručné vyjádření momentálně nejnaléhavějších potřeb našich sborů. Odpovědi bylo znatelně méně než žádostí, ale nakonec se z nich dá sestavit jakýsi obraz.

Nejčastěji (třikrát) se opakuje názor, že potřebujeme účinněji oslovit mladou generaci, najít způsoby, jak to udělat a jazyk, kterému by rozuměli. Stejně často se objevilo přání získat víc lidí pro aktivní utváření života sboru, zapojit do práce větší počet laiků.

Po dvou hlasech se vyslovilo pro další čtyři témata:

- potřeba evangelizace, získávání nových lidí do našich společenství;
- nabídnout vzdělávání dospělých, nezůstávat u toho, co si člověk pamatuje z mládí;
- zaměřit se především na budoucnost, na to, co je před námi;
- potřeba obnovy modlitebního života.

Ke všem těmto tématům se chceme v dalších číslech našeho časopisu vrátit. Dnes nabíjíme pár myšlenek k otázkám materiálního a personálního zajištění práce - tedy především majetku a kazatelů.

Dva z našich sborů (Tanvald a Praha) momentálně nemají žádné vlastní prostory - modlitebnu, kancelář, ani byt pro kazatele. A rovněž dva sbory (Jablonec a Tanvald) nemají svého kazatele. Sbor může určitě žít bez vlastních budov a dlouho i bez placeného kazatele a víme, že v podobné situaci je řada sborů na různých místech a v různých církvích. Rozdíl je v tom, že se do ní nedostaly tak dramatickým a bolestným způsobem, nenadále a nepří-

praveně. I v kontinentální provincii jsou sbory, které žijí v nájmu - zvolily si to však samy a připravily se na to.

Navíc, sborová práce potřebuje mít nějaký pevný bod - a není-li jím místo, budova, může jím být osoba. Samozřejmě je lépe, má-li sbor oboje, tedy centrum i pověřenou osobu, v naší tradici obydenou faru s kazatelem či kazatelkou, kteří se jednak o objekt starají, jednak jsou skoro vždycky k zastížení (to nemluvím o manželkách kazatelů, které bez nároku na odměnu daly kus svého života do služeb sboru - věc vzácná a úcty hodná, která ale všude postupně mizí, jak se mění celkový způsob života rodin a společnosti). O tom, nakolik sbor takovému zajištění potřebuje a prospívá mu - a nakolik se může stát naopak brzdou spontánních aktivit a rozvoje vzájemných služeb ve sboru (všechno důležité přece zajistí kazatel), je možno diskutovat a postojte se budou nepochybně lišit i podle konkrétních situací a zkušeností.

Pro nás je v tuto chvíli důležité, že není-li ani místo, ani osoba kazatele - což je dnes dvojitá nouze tanvaldských bratří a sester - je práce ve sboru velice obtížná a taková situace by jistě neměla trvat dlouhodobě. Každý sbor, který zůstal bez kazatele, zakusil, že se sice v nouzi objeví nové možnosti, jak službu zajistit, že se najde řada nových pomocníků - není však nevyčerpatelná a dříve nebo později únava a vyčerpání přijdou.

A protože Bůh nebydlí v chrámech udělaných rukama (ty jsou pro lidi, ne pro něj), je zjevně nejnaléhavější potřebou pro naše sbory najít kazatele či kazatelku pro Tanvald a Jablonec. To bývala dříve starost úzké rady, najít kazatele a domluvit se se sborem, kam měl být povolán. Podle řádu platného dnes pro náš seniorát je za vyhledávání kazatele a jednání s ním odpovědné staršovstvo sboru (a pražské staršovstvo již může posloužit prvními zkušenostmi v této věci), seniorátní výbor mu může poskytnout podporu a hlavně rozhodnutí schvaluje a posílá k potvrzení vedení církve, Synodní radě.

Jak můžeme našim nejsevernějším sborům v této věci pomoci? Zřejmě hlavně modlitbami, protože kvalifikovaní kazatelé, kteří by chtěli sloužit v našem seniorátě, se momentálně nepočítají na tucty. Ale - „každý, kdo prosí, dostává a kdo hledá, nalézá...“ (Mt 7,8), což se určitě smí vztáhnout na hledání kazatelů. A jestli mezi nás na konvent 2007 přišla poprvé sestra Eva Šormová jako kazatelka pražského sboru, doufejme, že na letošní konvent může přijít někdo jiný jako kazatel v Jablonci či Tanvaldě.

J. Halama Jr.

P. S. Rubriku „Co dnes potřebujeme?“ chceme otevírat po celý rok - a přivítáme všechny (zejména kritické) příspěvky. Psát můžete na adresu pražského sboru (na str. 2) nebo na e-mail halama@etf.cuni.cz

Marie a Marta z Betánie v jedné osobě

Hluboce věřící, věrná v naslouchání evangelia, přitom pečlivá a starostlivá, taková je sestra Blažena Borská, která si při svých jubilejních narozeninách 3. února s vděčností připomínala, jak bylo a je dobré být v blízkosti Pána Ježíše Krista. Vyrůstala v aktivní rodině Jednoty bratrské a od r. 1950 žije v manželství s kazatelem Jednoty bratrské. To vždycky bylo náročné na mnohou péči o sborové potřeby vedle vlastní rodiny, bylo náročné být i

pomocníci kazatele v jeho duchovní službě. Nedovedeme si představit žádnou sborovou aktivitu bez ní! A to není minulost. Své místo uprostřed dění tanvaldského sboru má doposud. Pán Bůh jí dává potřebné zdraví i sílu, ale také milé úsměvy pro bratry a sestry a pokorné modlitby a zájem o celou církev...

Za mnoho v mnohaleté službě pro sbor a církev můžeme sestře Borské děkovat. A rádi ji přejeme do dalších let mnoho zdraví a sil, každodenní Boží požehnání, lásku bratří a sester. Ať si ještě dlouho mezi svými „užívá“ Božího dobrodiní a radosti v blízkosti Ježíše Krista.

seniorátní výbor

Vzpomínka na kazatele Bohumila Vančuru

Vloni jsme vzpomněli 150 let narození bratra biskupa Václava Vančury, letos v březnu je tomu právě 40 let od úmrtí jiného kazatele Jednoty, jeho syna, Bohumila Vančury (2. 5. 1894 - 6. 3. 1968). Bratr Bohumil Vančura byl především zakladatelem sboru v Železném Brodě a iniciátorem stavby brodské modlitebny (jejíž podobu sám navrhl), za války kazatelem exilového sboru v Londýně a po návratu kazatelem v Praze. Jeho velkým nadáním byla práce se slovem, což ukazuje i množství písní, které přeložil - asi nejznámější je „Chcem do díla se dáti“.

S písněmi Bohumila Vančury pracovala před časem i zpěvníková komise a hned čtyři z jeho písňových textů jsme otiskli v našem časopise v roce 2001. Dnes připomínáme jeho tvorbu textem na motivy 84. žalmu. Napsal jej Isaac Watts (1719), přeložil Bohumil Vančura:

Ó Pane světů všech, náš přijmi za to vděk,
že chceš i v našich zdech si zvolit příbytek.
Sem spěchám rád, svou vděčnost tam, kde tvůj je chrám,
ti vyzpívat.

Jak šťasten lid je ten, jenž Páně slovo zná
a jehož cílem je ta služba posvátná.
A kde je on, jak šťastni jsou ti, kdo s ním jdou
až na Sion.

Ti v jeho síle jdou a Bůh je vede sám,
byť strastí hlubinou, přec k svatým výšinám.
Jak slavný cíl ten věčný stan, jež pánů Pán
nám připravil.

On věrných štít a hrad a jistá bezpečnost,
od něho smějí brát vždy milost za milost.
Co slíbil nám a otcům dal, dá králů Král
nám zde i tam.

On miluje svůj lid, svou ruku otvírá
těm, jejichž mír a klid pod jeho sluncem zrá.
Jak blažen ten, kdo všecko zří, náš Pastýři,
vždy v tobě jen!

práce sester

Aktuality k práci sester ve sborech Ochránovského seniorátu

Milé sestry,

zdravíme Vás slovy písmá: „Posilňte se v Pánu a v moci síly jeho.“ (Efezským 6,10)

Připomínáme Vám, že naše letošní jarní setkání se uskuteční opět v Ochránovském sboru v Turnově v sobotu 19. dubna 2008, začátek v 9,00 hodin.

Jako hlavní téma jsme zvolili otázku „Křesťanství a východní náboženské směry - existují v jejich vztahu styčné body?“ Přednášku nám přislíbil Doc. ThDr. Pavel Hošek z Evangelické teologické fakulty v Praze.

Dále je v programu zařazen příspěvek z cyklu „Významné ženy v dějinách Jednoty bratrské“, který jsme loni zahájili - Johanka Krajčířová z Krajku a významné ženy kolem J. A. Komenského. Na odpoledne je zařazena informace ses. T. Kalousové o práci Ekumenického fóra křesťanských žen v naší republice a příspěvek J. Pernerové o nadcházejícím evropském setkání žen Jednoty bratrské, které bude v létě v Herrnhutu.

Nebudou chybět ani pozdravy a příspěvky z našich sborů a tradiční sbírka, kterou vždy věnujeme částečně na podporu práce s mládeží v našich sborech a na humanitární účely pro děti v Tanzánii prostřednictvím Herrnhuter Missionshilfe.

Těšíme se, že se opět díky pohostinnosti turnovského sboru v hojném počtu sejdem.

Přejeme Vám pro Vaši práci ve sborech Boží vedení a hluboké duchovní prožitky.

Libuše Bernardová a Marie Ulrichová

Své podněty, dotazy a připomínky můžete zasílat na e-mailovou adresu :
e.bernardova@centrum.cz
nebo telefon 272 928 378, či 602 390 157

Zpráva o světovém dni modliteb 2007

Každoročně se scházíme v březnu v rámci Světového dne modliteb. Je to ekumenické setkání s liturgií, kterou připravují ženy z výboru SDM v různých částech světa. Na konci shromáždění se koná sbírka, vždy určená pro jistý účel. V roce 2007 (liturgii připravily ženy z Paraguay) se shromáždění konala na 80 místech a celkem bylo vybráno 130 tisíc Kč. V SDM jsou zapojeny církve i jednoty v naší zemi: Církev římskokatolická, CČSH, ČCE, BJB, CB, Armáda spásy i další.

Paraguay je chudá země, která potřebuje podporu. Proto část sbírky byla určena na podporu oddělení pro dívky při Zemědělské škole (Centro Educativo Familiar Agrícola) v Curuguati. Je to škola, která vzdělává syny drobných zemědělců, povětšinou míšenců nebo indiánů. Tato škola předává nové generaci znalosti a dovednosti jak hospodařit a užít se na vlastní půdě; učí je výrobní postupy v ekologickém zemědělství, základům ekonomy, principům družstevnictví, aby obstáli proti velkým firmám, ale

i všeobecné předměty a náboženství. Škola patří 110 ha půdy, na kterých mají zeleninovou zahradu, lesní školkou, chovají dobytek i zpracovávají dřevo a provozují včelařství. Na polovině pozemků nechávají prales, kde se učí získávat zdroje, aniž by ho poškodili. Škola potřebuje vybudovat sklad i získat stroje. Potřebuje finanční pomoc, aby mohla otevřít oddělení pro dívky. K tomu přispěli účastníci našich setkání v březnu. Koncem září předala předsedkyně SDM v Česku, farářka Alena Najmanová, faráři Winfriedu Moschnerovi dar 4 tisíce Euro pro zemědělskou školu v Curuguati.

Liturgii na rok 2008 připravuje výbor SDM z Guyany. Tato země nemá tak velkou nouzi, proto jsme se usnesly, že letošní sbírku rozdělíme mezi UNICEF a některá naše zařízení Diakonie a Charity. SDM se koná vždy první pátek v měsíci březnu, tedy 7. března 2008. Chceme upozornit na tato plánovaná shromáždění i sbírky, které jsou vpravdě ekumenické ve svém zaměření - jsou v nich zapojeny církve po celém světě.

Ženy z Guyany zvou ke Světovému dni modliteb

Pravděpodobně přes 3 miliony žen ze 170 zemí na celém světě se sejdou ke společným modlitebním shromážděním v pátek 7. března 2008 - při každoročním Světovém dnu modliteb. Pořad těchto bohoslužeb připravily pro letošní rok křesťanské ženy z Guyany.

Guyana je země víc než dvakrát větší než naše, má však pouze 750 tisíc obyvatel. Leží na severovýchodě Jižní Ameriky, Obklopena Surinamem z východu, Brazílií z jihu a Venezuelou na západě. Je jedinou zemí v Latinské Americe, v níž je oficiální řečí angličtina. Kulturou patří spíše ke Karibské oblasti, původními obyvateli byli indiáni Arawakové a Karibové. S karibskými ostrovy má Guyana společné množství folklorních prvků i tradičních řemesel.

Samo slovo „Guyana“ je indiánské slovo, které znamená „země mnoha vod“. Je příznačné pro zemi s jezery, mokřinami a mohutnými toky řek (tři největší řeky jsou symbolizovány vlnkami ve státním znaku).

Od 17. století byla Guyana holandskou kolonií, začátkem 19. století ji připojili ke svému impériu Britové (odtud název Britská Guyana). Od počátku kolonizace až do začátku 19. století byl základem kolonizace obchod s otroky, dováženými z Afriky. Británie oficiálně zrušila obchod s otroky roku 1807, otroctví samo až 1838. Otročské podmínky pro velkou část obyvatelstva však ještě dlouho přetrvávaly. Politickou nezávislost na Velké Británii získala Guyana v roce 1966, v roce 1970 se stala republikou a zůstává nadále členem Britského společenství národů.

V dnešní Guyaně žije téměř třetina lidí afrického původu, ještě více (přes 40 procent) Indů, jen necelých 10 procent potomků původních Indiánů. Více než polovina obyvatel Guyany jsou křesťané, z nich se dvě třetiny hlásí k protestantským církvím, třetina k římsko-katolické. Přes rozmanitost etnického složení obyvatel si dala Guyana na svůj znak sympatické heslo: „Jeden lid, jeden národ, jeden osud“.

Její hospodářství stojí hlavně na přírodních zdrojích, nerostném bohatství a úrodné zemědělské půdě. Vyváží se především třtinový cukr (třetina všeho vývozu), rýže, bauxit, zlato a stavební dříví. Již z toho, že se vyváží skoro výhradně suroviny, je zřejmé, že je v zemi málo pracovních příležitostí. Od 70. let nastala masová migrace obyvatel za prací, proto také počet obyvatel prakticky neroste. Odhaduje se, že na půl milionu Guyanců žije a pracuje v USA a v Kanadě.

Dnešní ženy v Guyaně nemají život stále nijak snadný. Snaží se navazovat na tradici odvážných žen, které zápasily s otroctvím, s bídou a nelidskými strukturami, které bránily jejich růstu a rozvoji. Mají za sebou dlouhou tradici vzpour proti otroctví, boje proti kolonialismu a diskriminaci a konečně i zápas o uznání ženských práv. Jako mnoho chudých zemí má Guyana velké problémy s HIV/AIDS. Počet infikovaných stále roste.

První bratřští misionáři přišli na území Guyany již 1738, ale stálou práci se tehdy nepodařilo založit. Teprve druhý pokus, od roku 1878, kdy byli Bratři pozváni, aby především vzdělávali zaměstnance jistého bohatého kolonisty, se podařil a Jednota založila v Britské Guyaně první sbory. Proto jsou členové Jednoty v Guyaně většinou etnicky původu afroamerického.

Dnes je Guyana přidruženou provincií Unitas fratrum, s osmi sbory a pěti placenými kazateli. Centry práce jsou především Georgetown a Queenstown. Celkový počet členů se blíží osmi tisícům, komunikantů však je necelá desetina (přes 600), čímž se Guyana blíží charakterem spíše evropským církvím, s velkým množstvím indiferentních členů.

Ekumenicky spolupracuje Jednota v Guyaně především s metodisty a kongregační církví, společně vedou misii ve vnitrozemí.

Marie Ulrichová a redakce

oznámení

V souvislosti s právě uplynulým jubileem bratrské misie chceme ještě znovu upozornit na následující publikaci:

Křesťanská misie v 16.-18. století

Tato práce ThDr. Jiřiny Kubíkové, emeritní profesorky Husitské teologické fakulty University Karlovy v Praze je významnou knihou svého druhu v češtině, která nám dosud chyběla. Seznamuje nás nejen s katolickou, pravoslavnou a evangelickou misii. Podstatná část knihy je zatím nejobsažnější a nejuplněnější práce o misii Moravanů (Obnovené Jednoty bra-

trské) v širém světě. V r. 2001 vydalo nakladatelství L. Marek v Brně za finanční pomoci církve československé husitské, církve metodistické a také našeho českého distriktu Jednoty bratrské - Unitas fratrum (Ochranovský seniorát při českobratrské církvi evangelické). Některé sbory knihu mají ještě na skladě. Stran 280, cena neuvedena.

M. H.

Nová studie o vztazích Bratří s Lutherem

Michael Rohde. Luther und die Böhmischen Brüder nach den Quellen. Edice Pontes Pragenses 45, nakladatelství L. Marek, Brno 2007.

Toto oznámení, tuším, potěší víc německé zájemce o bratrskou historii, neboť knížka o vztazích Jednoty s Lutherem byla napsána a vychází německy. Je to doktorská práce evangelického studenta z Kielu, který před deseti lety pobýval rok v Praze a nakazil se tu zájmem o českou reformaci. Mapuje velmi podrobně veškeré známé kontakty, nejprve mezi Lutherem a Lukášem Pražským (1522-1524), potom mezi Lukášovými následovníky a mezi nimi obzvlášť Janem Augustou (1528-1542). Jeho práce je určitě potřebnější pro německé čtenáře, neboť mnoho z ní známe v jiném zpracování od historiků české reformace (o nichž kniha také stručně referuje), od A. Gindelyho v 19. století, přes J. Th. Müllera, F. M. Bartoše a R. Řičana až k A. Molnárovi. Celá historie styků Jednoty s Lutherem je tu však poprvé podána souhrnně a pokud známo úplně, v čemž je asi největší hodnota knihy - zpřístupnění mnoha materiálů německým čtenářům pak je činem navýsost záslužným.

jhjr

Křesťanské misie v koloniální Americe

V loňském roce (2007) vyšla v Nakladatelství Lidové noviny zajímavá knížka pražské etnologky a historičky Markéty Křížové *Ideální město v divočině. Misijní projekty Tovaryšstva Ježíšova a obnovené Jednoty bratrské v koloniální Americe*. Srovnání jezuitských a bratrských misí nás patrně na první pohled překvapí. Co měla tato dvě tak rozdílná, dokonce protikladná hnutí společného?

Autorka, která sice není teoložka a na věc pohlíží z pozic historie a sociologie, si je rozdílů dobře vědoma, o dějinách a podobách obou útvarů je dobře poučena (na straně Jednoty spolupracovala mimo jiné s archivy v USA i v Herrnhutu) a ví o příkrých rozdílech mezi oficiální, státem podporovanou misí jezuitskou a vlastně „soukromou“ a často ohroženou misí bratrskou. Přesto nachází společné rysy obou misijních snah - snahu o vybudování ideálních osad, zcela nového uspořádání společenství podle představ o pravém křesťanském životě. Tato snaha je v Americe jedinečná, na jiných místech a kontinentech zpravidla misionáři působili v rámci existujících sídlišť a kultur, mezi americkými domorodci však budují jak jezuité, tak bratří civilizaci novou. Je to v souladu s pohledem na Ameriku jako na „Nový svět“, na panenskou, dosud nezformovanou půdu, kde je možné a potřebné vybudovat křesťanskou civilizaci od základu. Tento utopický záměr, vycházející z iluzorního pohledu na Ameriku a do značné míry na člověka vůbec, se nemohl zdařit a také nezdařil. Podoby této snahy, její naděje, obtíže i troskotání nám dnes dávají látku k přemýšlení o jedné stránce křesťanské naděje na proměnu lidského života a jejích sociálně-politických souvislostech.

Ideální město v divočině je odborná kniha, s tím musí čtenář počítat a neočekávat zábavný příběh nebo křesťansky vzdělavatelné čtení. Přesto jde o text čtivý, obsahující mnoho velmi zajímavých poznatků a informací a ukazující část naší historie kritickým, ale poučeným způsobem, který nám nabízí řadu podnětů k zamyšlení a ovšem upozorňuje nás, jak mnoho toho o vlastních dějinách nevíme.

red

VERITAS, historická společnost pro aktualizaci odkazu české reformace, pořádá tradiční, již XXVII. seminář s přednáškou na téma „Petr Chelčický a jeho myšlenkový svět“, kterou prosloví Jan Rokyta, farář Církve československé husitské z Pardubic. Seminář se bude konat v Pardubicích v sálku na evangelické faře ve Sladkovského ul. č. 638, a to v sobotu 15. března 2008 v 10 hodin. Všichni jsou srdečně zváni.

...a nakonec

Bratr Turnovský - z Dekretů Jednoty

Ke sporu o večeři Páně se v Dekretech zachoval text Bratra Turnovského, neboť si svůj odlišný názor nechal zaprotokolovat. Podává v něm výklad bratrského pojetí, ukazuje na jeho odlišnost od kalvinismu, který svátost má za znamení (to byl důvod velkých sporů s luterány, kteří zastávali názor, že Kristus je ve svátosti tělesně přítomen), ale odlišný i od luterství, protože Bratři odmítli věřit v tělesnou přítomnost Kristovu. Závěr pak ukazuje až překvapivě sebevědomí bratrských teologů (podobné najdeme například u Blahoslava).

V zapsání synodu boleslavského A. D. 1598 in Junio prosil B. Simeon Bratří v radě, aby i to vloženo bylo, co on mluvil. A na páté straně za těmi slovy: “Přijati jsou a povoleno k tomu” aby takto bylo zapsáno:

A podáváje knihy své latinské o večeři Páně B. Simeon osvědčoval se, že smyslu Jednoty v tom artikuli psaním svým hájí, a jej vysvětluje netoliko pro domácí, z velké částky od Jednoty k cizím smyslům se nachylující, ale i pro lidi učené, jenž se v Němcích s velkým pohoršením i nám škodícím vadí.

A když pak proti tomu smyslu pravému (jehož se on v Jednotě, jsa již v ní na dvoře Kristově let 44 z úst otcuov, a teď za příčinou danou i z spisuov a z dekretuov Jednoty naučil...) v té knize helvetských, jenž slove odpověď na kšaft Brenciuov, jsou tři věci protivné:

1. Že chleb jest znamením těla Páně;
2. že nehodní nepřijímají těla Kristova v svátosti;
3. že posvátní a duchovní užívání jedno a tož jest.

Protož on nemůže raditi, aby ta knížka od Bratří měla býti vytištěna a mládeži do rukou podávána. Rači na to místo domácí knihy s tou jeho aby byly čteny, když ty tři věci, kalvínského učení a smyslu, vlastní jsou confessi naší i apologii (jenž jest od Lutera vydána) a zhola svornému smyslu Jednoty protivné.

Odpovědino na to B. Simeonovi, že také v knihách Jednoty nalézá se to mluvení, že chleb jest znamenáně tělem Páně, ano i figurně.

Načež on odpověď takovou dal: že ku vykládání modum, jak jest chleb tělem Páně, Jednota z starodávna užívá constanter et sine omni ambiguitate [stále a beze vsí dvojznačnosti] těch toliko čtyrech slov: posvátně, duchovně totiž netělesně, mocně a pravě.

Vtrušovalif také někdy někteří mezi Bratřími, zvlášť mladší a nedozralí, ta slovec znamenáně i figurně, ale nesrovnávali se Bratří v tom. A ihned pilným a zdravým soudem jsou ty dvě slova i smysl jich od Jednoty zavrženy, a nalézají se proti nim vydané zjevné dekrety.

A jmenovitě leta Páně 1499 (sto let dochází) na synodě brandejském za cizí a táboorský smysl jest to odsouzeno a položením rozdílu mezi figurným a posvátným mluvením proti těm dvěma slovům tak svorně od Jednoty jest concludováno a v dekrétě zapsáno těmito slovy: V tom sjití mluveno o smyslu při svátosti těla Páně nápodobně k kněžím táboorským, než zuostáno na tom, aby ten smysl nebyl vypravován a zvláště těmi slovy: chleb jest tělem Kristovým jako Kristus jest skála, cesta, dveře... Hactinus verba decreti. [Potud slova dekretů]

Protož na kterých slovech Jednota se nesrovnala, anobř i proti nim dekret vydala, sluší nám jich zanechatí, jestli ne výrodkami ale vlastními syny Jednoty býti a zůstávati chceme. A druhé i pro tu příčinu, že budeme-li slov těch znamenáně a figurně užívati i způsob mluvení figurního a duchovního s posvátným míchatí, a ovšem o posvátném užívání tak nehodných jako i hodných pravého těla Páně i o rozdílnosti požívání duchovního od posvátného smyslu Jednoty v confessi naší zapsaného budeme-li odstupovati, tytule táboritův, habrovanitův, kalvinistův žádným způsobem bychom neušli, ale smyslu písma svatého i Jednoty naší vždycky vlastnímu i předkuom svým v něm protivní bychom se stali.

Již, díka Bohu, Jednota naše nejní babou vždycky se učící, dorostla za otcův našich a paměti naší ve stu letech po svém nastání v dokonalosti učení Kristova, a došla již takové perfekci v zdravém smyslu písma svatého při všech artikulích i v řádu svatém, že se jí ničeho netřeba od jiných jednot učiti, ale ona jiné jednoty učiti již by mohla.

Sic state in Domino charissimi, ne circumferamini quolibet vento doctrinae.

[Tak stůjte v Pánu, nejdražší, nenechte se zmítat závanem kdejakého učení.]

(Dekrety Jednoty bratrské, str. 267-268, vydal A. Gindely 1865)

ráj srdce

Návod

Dostal se mi do rukou informační zpravodaj kteréhosi květinářství. Mimo jiné mne zaujalo ujištění, týkající se jedné rostliny: “Každá cibule obsahuje květ.” Jistě je vám jasné, že šlo o cibuli, pěstovanou pro náš jídelní stůl - ačkoli i ona by vykvetla, kdyby mohla. Ale šlo o cibulku květiny, kterou mám od dětství rád: o hyacint. Je krásný a líbezně voní. Každý rok si koupím nějaký, už nakvetlý, raduji se z jeho nádhery, a když odkvete, přesadím cibulku do zahrady. Už nám tam roste hyacintů více, bílé, růžové, fialové.

Zamyslel jsem se nad ujištěním, že každá cibule obsahuje květ; že z ní nevyraší pouze listy. Je nadějná. Má budoucnost, vrcholící v květu. Napadlo mne porovnání. Nejsme my snad podobní cibuli? Neočekává se od nás, že vykveteme, že se v našem životě prokáže člověk, stvořený k obrazu Božímu? Ano, v tom asi je ústřední smysl našeho života. Jde o to, abychom nebyli cibulemi konzumními, složkami potravinového řetězce, ale nositeli vyšší hodnoty. Pokud jde o hyacint, je to krása, pokud jde o nás, je to láska. “Kdybych neměl lásku, nejsem nic”, napsal apoštol Pavel. A básník Angelus Silesius:

*Bůh sám je láska: vše, co koná, k lásce cílí.
a káže, abychom i my tou láskou žili.*

Námel

Myslím si, že málokdo z vás ví, co to je. Je to tmavočervené nabobtnalé zrno, které vyčnívá z řady normálních dozrávajících zrn, úhledně uspořádaných v obilném klasu. Ono veliké krásně vyhlížející zrno bylo osídleno drobnou houbou, paličkovici nachovou. Nazývá se tak podle barvy a podle malinkých hlaviček, odkud po dozrání vylétají výtrusy. Dá se říci, že zrno je posedlé cizincem, který je uchvátil pro vlastní bytostné záměry.

Od této představy máme blízko ke zmínce v evangeliu o lidech posedlých zlým duchem, které osvobodil Ježíš. On by ten děj s námelem mohl použít jako podobenství. Možná, že se tak i stalo, ale není to dochováno jako i jistě mnoho jiných moudrých Ježíšových přírovnání. Ale kdoví, zdali se v těch končinách paličkovice nachová vůbec vyskytuje.

Zůstaňme u našeho příoměru. Nechme být otázku oné doslovné posedlosti stranou, připusťme však, že byli a jsou jedinci, šířící kolem sebe otravné myšlenkové výtrusy. Ty se ujmou a posednou původně zdravé myšlení některých lidí, dokonce mnoha lidí. A toho lidského námelu je také hodně, jenomže nám to nepřipadá tak zhoubné. Je tomu ovšem tak skutečně. Cožpak by jinak mohli být úspěšní třeba diktátoři, kteří svými výtrusy otrávil občany k fanatické posedlosti, vedoucí až k válkám? Duchovní námel má ovšem různé podoby a barvy. Budme ostražití a stůjme při Ježíšovi, jenž dovede vymítat ducha Zla. I o tom věděl Angelus Silesius své:

*Proč svět tak o překot se za marnostmi řítí?
Ach, příliš snadno dal se zmást a zaslepití.*

připravuje Miroslav Matouš